

Література:

1. Міжнародний центр перспективних досліджень. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.icps.com.ua>
2. Шнайдер Ф. Тіньова економіка в усьому світі: що ми дійсно про це знаєм // Європейський журнал з політичної економії. – 2012 р. – № 3 – С. 598 – 642

Христина Знак

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник: к.е.н., ст. викл. Дмитрів В.І.

МИТНА ВАРТІСТЬ ТОВАРІВ: КОНТРОЛЬ ЗА ПРАВИЛЬНІСТЮ ЇЇ ВИЗНАЧЕННЯ

Митна вартість є основою митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Дуже важливим є правильність визначення даного показника, адже від нього залежать суми податків та зборів, які сплачуються при митному оформленні.

Аналіз досліджень щодо контролю митної вартості товарів проводили В. В. Ващенко, А. Ю. Войцещук, О. П. Гребельник, М. М. Каленський, Л. М. Макаренко, В. П. Науменко, П.В. Пашко, С. С. Терещенко, Т. К. Тоцька, Б. П. Ярема та інші автори.

Із різноманітності видів митного контролю, контроль за правильністю визначення митної вартості є важливим через ряд причин, а саме:

- митна вартість вважається основою нарахування майже всіх митних платежів;
- митна вартість має складну структуру та велику кількість компонентів;
- контроль за митною вартістю є важливим для захисту безпеки держави.

Відповідно до ст.49 МКУ митною вартістю товарів, які переміщуються через митний кордон України, є вартість товарів, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари [1].

Основні напрями контролю за митною вартістю:

- визначення вибору та застосування декларантом методу оцінки митної вартості;
- перевірка на правильність визначення структури митної вартості, тобто чи включені в митну вартість усі елементи, які передбачені Митним кодексом України, а також умовами зовнішньоторговельних угод;
- перевірка наявності усіх необхідних документів. Отримання документального підтвердження того, що ціна, яка заявлена декларантом була справді сплачена;
- оцінка правильності визначення заявленої декларантом митної вартості товарів.

Метою контролю за визначенням митної вартості є запобігання ухилення від сплати податків чи сплати їх у неповному обсязі.

Етапи контролю за митною вартістю товарів можна поділити на:

- попередній;
- поточний;
- митний аудит;
- самоконтроль.

Попередній контроль здійснюється перед початком митного оформлення і митного контролю. На даному етапі встановлюються правила поведінки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та митних органів. Контроль на даному етапі оцінює та аналізує стан дотримання чинного законодавства. Недоліком такого контролю є сповільнення процедури та зняття відповідальності з виконавців у разі негативного його проведення.

Поточний контроль за визначенням митної вартості товарів здійснюють вже безпосередньо в процесі митного оформлення. Сьогодні даний вид контролю є найбільш розвинутим, його основи конкретизовані в наказі Державної фіскальної служби України від 11.09.2015р. №689 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо роботи посадових осіб митних органів з аналізу, виявлення та оцінки ризиків при здійсненні контролю правильності визначення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України” [2].

Митний аудит проводиться вже після завершення митного оформлення. Під час такого контролю встановлюється відповідність документації про зазначені товари і транспортні засоби вимогам, які установлені чинним законодавством.

Одним із важливих видів контролю є самоконтроль, який забезпечує самостійну діяльність працівників митних органів, на яких покладено прийняття відповідального рішення у процесі поточного митного контролю за визначенням митної вартості та її корекцію для своєчасного запобігання або виявлення вже допущених помилок.

В даний час в Україні діє змішана (дворівнева) система контролю. Центральний рівень представляє Управління митної вартості у складі Департаменту адміністрування митних платежів Державної фіскальної служби України, регіональний рівень – митниці та регіональні митниці в особі відділів контролю митної вартості.

Для удосконалення організації контролю в митних органах перспективним напрямом є мінімальне використання суб'єктивних чинників та збільшення об'єктивних. Рівень, який показує ефективність контролю за визначенням митної вартості в митних органах залежить від:

- стану його правового регулювання;
- управлінської моделі організаційного механізму та системи попереднього й поточного контролю, а також пост аудиту;
- професійного рівня митників;
- інформаційно-технічного забезпечення цієї діяльності.

Сьогодні поширена проблема “легальної” маніпуляції законодавством, що призводить до зміни митної вартості товарів. Під такими діями мається на увазі специфічні форми планування господарської діяльності, укладення зовнішньоекономічних договорів або розміщення фінансових коштів за кордоном платника податків з метою максимального зниження податкових зобов'язань щодо сплати митних платежів, а також внутрішнього оподаткування діяльності суб'єкта господарювання [3].

У зв'язку із вищезазначеним, слід підвищити ефективність контролю за визначенням митної вартості товарів для забезпечення фінансової та економічної безпеки держави.

Одним із способів підвищення ефективності є подальше скорочення рівня митних платежів. Оскільки ухилення від сплати митних платежів зумовлено економічними причинами, діяльність митних органів з приводу боротьби з цими правопорушеннями має ґрунтуватися на економічних мотивах.

Отже, митна вартість — це особлива форма вартості, яка залежить не лише від інтересів постачальника та покупця, але й від зовнішньоекономічної політики окремих держав. Налагоджений митний контроль за правильністю визначення митної вартості забезпечує правильне нарахування та сплату митних платежів, запобігає уникненню платників податків від сплати, сприяє усуненню криміногенних ризиків в оподаткуванні.

Напрямами подальших досліджень у сфері застосування митного контролю за визначенням митної вартості товарів має бути розробка показників ефективності застосування системи управління ризиками. На нашу думку, серед таких показників мають бути: відсоток донарахованих митних платежів після випуску товарів, відсоток поданих імпортерами скарг щодо незгоди з визначеною митною вартістю тощо.

Література:

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 в редакції від 07.01.2016 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо роботи посадових осіб митних органів з аналізу, виявлення та оцінки ризиків при здійсненні контролю правильності визначення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України: Наказ Державної митної служби України від 11.09.2015 р. №689 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/DFS00859.html
3. Терещенко С. С. Етапи формування національного законодавства з питань митної вартості / С. С. Терещенко, Г. Д. Симонова, Г. О. Хабло // Митна безпека. – 2010. – № 1. – С. 38–46.